

ŞUBAT AYI MECLİS TOPLANTISI - 23.02.2022 -

**Sayın Başkan,
Değerli Meclis Üyeleri,
Antalya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu ve kendi adıma hepinizi saygıyla selamlıyorum.**

Değerli Meclis Üyeleri

Sözlerime başlarken; Yönetim Kurulu Üyemiz Hüseyin SİMAV'ın babası Hasan SİMAV amcamıza Allah'tan rahmet, Hüseyin Bey ve ailesine başsağlığı diliyorum. Mekânı cennet olsun.

Değerli Üyeler,

Son birkaç günde hızla kötüleşen ve sıcak bir çatışmaya doğru evrilen Rusya-Ukrayna ilişkileri, hem dünyamız ve ülkemiz için hem de doğrudan kentimiz için ciddi riskler barındırmaktadır. Rusya'nın Dombas bölgesi ile ilgili son kararları ve icraatları, umarım ki bir çatışmaya ve savaşa yol açmaz. Çünkü böyle bir savaşın galibi olmaz. Biz de dahil olmak üzere büyük halk kesimleri kaybeder. Her halükârda tedbirlerimizi almalı ve gelişmelere karşı son derece duyarlı olmalıyız. Çünkü her iki ülke ile köklü ve büyük hacimli ekonomik ve toplumsal ilişkilere sahibiz. Örneğin; kentimize gelen turistlerin üçte birini, yaş meyve sebze ihracatımızın önemli bölümünü, toplam hububat ithalatımızın %80'nini bu iki ülke oluşturmaktadır. Ayrıca toplam doğal gaz ve petrol ithalatımızın önemli bölümünü Rusya ve ortaklarından temin etmekteyiz. Böylesi ekonomik ilişkilerin dışında her iki ülke vatandaşlarının kentimizde ciddi bir yerleşik hali bulunmaktadır. Hepimizin en içten dileği, bu anlaşmazlığın toplumlara ve halklara yararlı biçimde ve barış içinde çözüme kavuşturulmasıdır.

Kıymetli Arkadaşlar,

Hatırlayacağımız gibi geçtiğimiz yıl yağışların azalmasına bağlı olarak ülkemiz geneli tarımsal kuraklığı, kentimizde ise yağış rejiminin bozulmasını konuşmuştuk. Kentimiz yağış rejimindeki bozulma bu yılda tekrarlanmıştır. Aşırı yağışların beraberinde fırtına ve hortum gibi doğa olaylarını da beraberinde getirmesiyle üreticiler zarar etmekte ve zararını gideremeyen üreticiler ise üretimden çekilmektedirler. Üreticilerin üretimden çekilmemesi için zararlarının kısa sürede karşılanması gerekmektedir. Kamunun bu konuda daha hassas davranmasını diliyoruz. ATB ve ATAK olarak son iki yıldır sürdürülebilirlik teması kapsamlı tarım sektörünün yeşil mutabakata uyumu ve iklim değişikliğinin tarıma etkileri konulu toplantılar düzenlemekteyiz. Bu toplantılardaki amacımız tehditlere dikkat çekmek ve sektörümüzü geleceğe hazırlamaktır. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nca hafta başında Konya'da başlayan İklim Şurası'nın yeşil mutabakata uyum ve iklim değişikliğiyle mücadele için bir fırsat olmasını ve bir an önce eyleme dönüşmesini diliyoruz.

Değerli Arkadaşlar,

Hava koşullarının sektörümüzü ortalamanın üzerinde zorladığı bir ayı geride bırakmak üzereyiz. Kentimizin kıyı ve yayla kesimlerinde ciddi hasarlar veren yağmur, Isparta'da ise mevsim normallerinin üzerinde yağın kar nedeniyle tarımsal alanlarımızda zararlar olmuştur. Kar yağışından olumsuz etkilenen Ispartalılara, üreticilere, üyelerimize ve ticaret erbabına geçmiş olsun dileklerimi sunuyorum. Sizlerin de bilgi gibi Isparta'daki karanfil üretimi ve sonrasındaki ticaret, Borsamız işlem hacmi ve kentimiz ihracatı için ayrı bir yere sahiptir. Ülkemiz karanfil üretim alanının %21'i Isparta'dadır. Üretimin ise %23'ü Isparta'da yapılmaktadır. İklim avantajı kullanarak yapılan üretim ve ihracatımızın 12 aya yayılmasının

sağlanması nedeniyle de Isparta ayrı bir öneme sahiptir. Dolayısıyla Isparta'daki seraların ayağa kaldırılması üretimin ve ihracatın sürdürülebilirliği bakımından çok önemlidir. Üyelerimiz, Isparta'nın afet bölgesi olarak ilan edilerek mağduriyetlerin giderilmesi ve zararın tanzim edilmesini istemektedirler. Aksi halde uzun yıllar boyunca büyük emeklerle oluşturulan ihracat pazarlarımızın kaybolabileceğini, bu nedenle yaraların bir an önce sarılmasının önemli olduğunu ifade etmektedirler.

Değerli Arkadaşlar,

Hepimizin ölçek olarak mikro ve KOBİ boyutlarında işletmelere sahip olduğumuz bilinen bir gerçektir. Sermaye yapımız da bu ölçeye uygun ve düşük durumdadır. Dolayısıyla üretim ve ticari faaliyetlerimizde krediye erişim kolaylığı ve koşulları hayati ölçüde önem taşımaktadır. Çünkü taşıdığımız mali yükler için uzun bir süredir zaten özvarlıklarımızı tüketmekteyiz. Varlığımızı ve faaliyetlerimizi devam ettirmek için uygun koşullu krediye erişmemiz gerekmektedir. Son dönemde açıklanan 60 milyar TL'lik KGF kredisini bu bakımdan önemsiyoruz. Ancak bu miktarın artırılmasını ve işletmelerimize en az yarısının nakit olarak kullanılmasını talep ediyoruz. Bu sayede cari ödemelerimiz için bir kapı açılmış olacaktır.

Uzunca bir süredir üyelerimizce de dile getirilen ve talep edilen temel gıda ürünlerinde KDV oranının yüzde 8'den yüzde 1'e indirilmesini olumlu buluyoruz. Bu uygulama, bir taraftan mevcut karmaşayı ortadan kaldıracakken diğer taraftan da üyelerimizin yüzde 8 ve yüzde 18 KDV'li girdi tedariklerinden dolayı ciddi bir KDV birikimine yol açacaktır. Bu uygulamayla biriken KDV; işletmelerimiz için ciddi bir finansman yükü oluşturacaktır. Dolayısıyla önümüzdeki dönemde hızlı bir KDV iade sistemine ihtiyaç duyulacaktır. Sektörümüz, KDV iade sisteminin hayata geçmesini beklemektedir. Aslında bizim uzunca süredir dile getirdiğimiz talebimiz; birçok ülkenin uyguladığı belirli periyotlarda birikmiş KDV'nin mükelleflere ödenmesi uygulamasıdır. Bir anlamda belirli dönemlerde mükellefle devletin helalleşmelidir.

Değerli Üyeler,

Üyelerimizin birçoğu enerji fiyatlarındaki artışlardan dolayı maliyetlerinin aşırı arttığını ifade etmektedir. Burada bizim talebimiz; tarımsal üretim, paketleme, depolama gibi tarımı ilgilendiren enerji tüketimlerinde özel tarife uygulanmasıdır. Sektörümüz açısından hayati önem taşıyan bir diğer konu da enerji temini ve maliyeti kapsamındadır. Biliyorsunuz yenilenebilir enerji üretimi ve kullanımı konusundaki mevzuat güncellendi. Bu konuda özellikle GES olarak bilinen güneş enerjisi santralleri konusunda devletimizden sektörümüze, özendirici teşvik ve destek beklemekteyiz. Maliyetlerimizi ciddi oranda düşürecek olan bu yatırımlar için mutlak süratte uygun koşullu yatırım finansmanı ve muafiyetler gereklidir.

Değerli Arkadaşlar,

Kentimiz tarımsal kapasitesi bakımından kentiçi tarım alanları, pek çok açıdan özel bir önem taşımaktadır. Ancak son 20-30 yılda kent içindeki pek çok tarım alanımızı imara kurban verdik. Uzun bir süredir kent gündemimizde olan Kırcaımar planı da bu kapsamda değerlendirilebilir. Biliyorsunuz buranın imarıyla ilgili karar, belediyelerimizden geçti ve tescillendi. Bu konuda iki dileğimiz ve talebimiz bulunmaktadır: Bunlardan ilki, böylesi özel bir tarım alanının imara açılması kararının son olmasıdır. İkincisi ise Antalya'nın bundan sonraki kentsel yenileşmesinde referans olacak şekilde hayata geçmesidir. Kentimizdeki

yaşamın ve üretimin sürdürülebilirliği bakımından bu iki konunun hayati önem taşıdığını düşünmekteyiz.

Kıymetli Meclis Üyeleri,

2022 yılına %36 civarında tüketici ve %80 civarında da üretici enflasyonuyla başlamıştık. TÜİK tarafında açıklanan son verilere baktığımızda sektörümüz aleyhine olan bu durumun daha da derinleştiğini görmekteyiz. Örneğin TÜİK, hepimiz için hayati öneme sahip olan gübre fiyatlarında 2021 yılındaki artışı yüzde 152,42 olarak açıkladı. Yem fiyatlarında ise artışı yüzde 40,41 olarak açıkladı. Yine enerji fiyatlarının ise yüzde 48,74 oranında arttığını ilan etti. İşçilik maliyetleri ise yüzde 50'nin üzerinde arttı. Bu artışlara karşılık tarımsal üretici fiyatları 2021 yılında yüzde 36,39 artabilmişken işlenmemiş gıda fiyatları yüzde 39,83 ve yaş meyve sebze fiyatları ise yüzde 17,94 artabilmiştir. Et ve hayvansal ürünlerin fiyatları da baskılanmış ve girdi maliyetlerindeki artışların altında fiyatlar yaşanmıştır. Varlığını devam ettirmenin sınırında yaşayan sektörümüze mutlaka gerçekçi destekler sağlanmalıdır. Bu desteklerin bir bölümü yıllardır ürettiği oranda alamadığı destekleme ödemeleridir. Diğer bir bölümü ise uygun koşullu krediye erişimle ilgilidir. Yüksek enflasyon geniş halk kesimleri ile üreticiler üzerinde

yıkıcı bir baskı oluşturmaktadır. Bu yüksek enflasyon belasına asla alışmamalıyız ve normalleştirmemeliyiz. Çünkü sürdürülebilir büyümenin önündeki en büyük engellerden biri yüksek enflasyondur. Hâlbuki sektörümüzün acilen büyüme ivmesi yakalaması gerekmektedir. Son 10 yıldır sektörümüz bir yıl küçülen bir yıl büyüyen bir eğilim içerisinde.

Değerli Meclis Üyeleri,

Tüm dünyada tarımsal üretim ve ticari faaliyetlerin birincil stratejik alan olarak kabul edilip hareket edileceği bir döneme giriyoruz. Dolayısıyla; Son yıllarda bir büyüyen bir küçülen tarım sektörünün, istikrarlı bir biçimde büyümesi sağlanmalıdır. Bunun için de maliyet yapısının mutlaka katma değer yaratacak şekilde düzenlenmesi şarttır. Yani dışarıdan satın alınan mal ve hizmet maliyetlerinin payı, mutlaka düşürülmelidir. Aksi halde her kur hareketi bizleri savurmaya devam edecektir. Üreticinin %30'u aşan vadeli girdi maliyetlerinin azaltılması ve benzeri kolaylıklar için kamu bankası destekli bir dijital tedarik sistemi kurulmalıdır. Ziraat Bankası'na da önerdiğimiz GİTAP dediğimiz bu sistem hayata geçirildiğinde üretimdeki girdi maliyetlerini önemli ölçüde azaltmak mümkün olacaktır.

Değerli Üyeler,

Konuşmamın başında da ifade ettiğim gibi hava koşullarının sektörümüzü ortalamanın üzerinde zorladığı bir ay yaşadık. Yaş meyve sebze arzının düşmesi, talebin araza göre yüksek olması ve nakliyyede yaşanan problemlerin artması nedeniyle ürünlerin fiyatları da yükselmiştir. Fiyatların yükselmesiyle de yaş sebze ürünlerini konu alan haberler ülke gündeminde daha fazla yer almıştır. Ancak kamuoyunun alanında uzman kişiler tarafından bilgilendirilmemesi nedeniyle yazılı, görsel ve sosyal medyadaki bilgi kirliliği çoğalmıştır. Üyelerimiz kanunlarca belirlenen oranlarda komisyon aldıklarını, ticaretlerini bu oranda yaptıklarını ve üretim için çiftçilere pre-finansman sağladıklarını bir kez daha belirtmişlerdir. Son dönemde yaşanan yüksek enflasyon ve artan yaş sebze fiyatları nedeniyle; meslekleri üzerinde olumsuz bir kamuoyu baskısı oluşturulduğunu ve konunun ülkemiz gündeminde sıklıkla ve yanlış bir şekilde gündeme getirilmesinden duydukları rahatsızlığı bir kez daha ifade etmişlerdir. Zorlu koşullara rağmen çalışmaktan ve üretmekten vazgeçmeyen üreticilerimize, emekçilerimize ve üreticilerimizin emeğini kıymetlendiren komisyoncu, tüccar ve ihracatçılarımıza en içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Değerli Arkadaşlar,

Yaş sebze ürünlerinde yaşanan bir diğer problem ise Rusya Federasyonu'na domates ithalatına getirilen kotadır. İhracatçı birliklerince yapılan açıklamalarda kotanın 3.500 tonun altına düştüğü ve kısa sürede dolacağı ifade edilmektedir. 2021 yılında domates ihracatımızı 363 milyon dolara yükseltmiştik. Yıllık miktar bakımından %19 değer bakımından ise %16 artışla tamamlamıştık. İhracatımızın %19'una denk gelen 68 milyon dolarlık kısmını da Rusya Federasyonu'na gerçekleştirmiştik. 2022 Ocak ayı domates ihracatında ise; miktarda %8, değerde ise %23 artışı yakaladık. Kotanın kalkmasıyla ihracatımız daha fazla artacaktır. Üreticilerimiz, üyelerimiz ve ihracatçılarımızın beklentisi kotaların tamamen kaldırılması ve aynı sorunlarla tekrar karşılaşılmaması yönündedir.

Saygılarımla,

ALİ ÇANDIR
Yönetim Kurulu Başkanı

